

Vejjura

Nyheder fra den vejjuridiske verden



**AF RENÉ
AGGERSBJERG**
Konsulent, cand.jur.,
Landinspektørfirmaet
LE34, medlem af
Trafik & Veje's fagpanel,
rag@le34.dk

Denne måneds nyheder fokuserer på en dom fra Østre Landsret. Landsretten tager i dommen stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om 'et forretningsmæssigt øjemed', når der i forbindelse med bygge-, istandsættelses- eller renoveringsarbejder opstilles containere på offentligt vejareal. I dommen slår landsretten fast, at vejmyndigheden i disse situationer ikke kan opkræve betaling for opstilling af containere mv. på vejarealet, fordi udnyttelsen af vejarealet ikke sker i 'forretningsmæssigt øjemed'. Dommen leverer dermed et vigtigt bidrag til fortolkningen af, hvornår der i forhold til vejlovens § 80, stk. 2, er tale om et forretningsmæssigt øjemed.

Vejlovens § 80 om genstande på vejarealet

Det følger af vejlovens § 80, stk. 1, at anvendelse af det offentlige vejareal til en lang række ikke-trafikale formål kræver vejmyndighedens tilladelse. Bestemmelsen er en videreførelse af den tidligere vejlovs § 102.

Det fremgik ikke udtrykkeligt af den tidligere vejlovs § 102, at der kunne opkræves betaling for udnyttelsen af vejarealet til disse ikke-trafikale formål, men der havde udviklet sig en praksis, hvorefter vejmyndighederne i forskelligt omfang opkrævede betaling for udnyttelsen af vejarealet.

I forbindelse med den nye vejlov, der blev vedtaget i 2014, blev der i § 80, stk. 2, indsat en udtrykkelig hjemmel for vejmyndigheden til at opkræve betaling for udnyttelse af vejarealet til andre formål end trafikale, fx opsætning af reklameskilte på vejarealet.

Det fremgår af forarbejderne til § 80, stk. 2, at bestemmelsen lovfæster administrativ praksis, og at det er vejmyndigheden, der skønner, hvor meget der i det enkelte tilfælde skal opkræves som betaling for råden over vejarealet. Det fremgår dog også, at vejmyndigheden skal tilstræbe, at betalingen modsvarer vejmyndighedens direkte og indirekte faktiske udgifter i forbindelse med den forretningsmæssige, ikke-trafikale råden over vejarealet.

Den udtrykkelige hjemmel gælder ifølge sin ordlyd kun, når udnyttelsen sker i et forretningsmæssigt øjemed. Det kan på den baggrund diskuteres, om det er en korrekt beskrivelse, når det af forarbejderne fremgår, at bestemmelsen lovfæster administrativ praksis.

Der har i hvert fald tidligere været opkrævet betaling for udnyttelse af vejarealet, selvom der ikke var tale om udnyttelse i forretningsmæssigt øjemed. Vejdirektoratet gav desuden i en udtalelse af 22. januar 2009 udtryk for den opfattelse, at der i retspraksis og i den forvaltningsretlige litteratur var grundlag for at antage, at en vejbestyrelse kunne opkræve betaling for særlig brug af de offentlige vejarealer - også selvom der ikke er tale om kommerciel brug.

I en udtalelse af 9. august 2010 har Vejdirektoratet endvidere slået fast, at størrelsen af betalingen afhænger af en politisk vurdering i de konkrete tilfælde, og at for så vidt angår gebyrets størrelse, er det en del af kommunens skøn.

Vejdirektoratet har i en udtalelse af 22. september 2015 konstateret, at bestemmelsen i § 80, stk. 2 - selvom det fremgår af forarbejderne, at den lovfæster administrativ praksis - rent sprogligt strammer

op på den administrative praksis og præciserer, hvad der er lovlig praksis. Det fremgår også af denne udtalelse, at betalingskravet kun kan stilles ved ansøgninger om forretningsmæssig udnyttelse af vejarealet - ikke ved enhver form for ikke-trafikal udnyttelse af vejarealet. Maksimeringen af betalingshjemmelen til vejmyndighedens faktiske direkte eller indirekte udgifter er desuden ifølge udtalelsen i overensstemmelse med gældende ret om skatter og afgifter. Endelig fremgår det af udtalelsen, at det er Vejdirektoratets umiddelbare opfattelse, at opstilling af en container i forbindelse med udbygning eller renovering af et hus ikke kan karakteriseres som en forretningsmæssig udnyttelse af vejarealet.

VEJLOVENS § 80

§ 80. Det offentlige vejareal kan med vejmyndighedens tilladelse anvendes til:

1. Varig eller midlertidig anbringelse af affald, containere, materiel, materialer, løsøregenstande, skure, skurvogne, boder, automater, skilte, reklamer, hegn el.lign.
2. Anbringelse af køretøjer med henblik på salg eller udlejning.
3. Anbringelse af køretøjer i forbindelse med reparation, påfyldning af drivmidler, rengøring el.lign., når dette sker som led i erhvervmæssig virksomhed.

Stk. 2. Vejmyndigheden kan opkræve betaling for brug af vejarealet, når udnyttelse sker i et forretningsmæssigt øjemed.

Stk. 3. Transportministeren kan undtage visse former for råden over vejarealet fra kravet om tilladelse efter stk. 1 og kan bemyndige vejmyndigheden til at fastsætte nærmere regler for disse former for råden over vejarealet. Vejmyndigheden skal forhandle med politiet om de nærmere regler og derefter offentliggøre dem.

Sagen i Østre Landsret

Den retssag, der blev afgjort ved Østre Landsrets dom af 3. juli 2020, var anlagt af Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune mod Vejdirektoratet. De to kommuner havde opkrævet betaling for opstilling af containere og byggemateriel på offentligt vejareal i forbindelse med bygge-, istandsættelses- og renoveringsarbejder.

To selskaber, der var blevet afkrævet denne betaling, havde klaget til Vejdirektoratet. Vejdirektoratet havde herefter opkrævet kommunernes afgørelser, idet direktoratet ikke mente, at kommunerne kunne stille vilkår om betaling for tilladelse til råden over vejareal i disse tilfælde, fordi opstillingen ikke skete i et 'forretningsmæssigt øjemed'. Kommunerne skulle derfor genoptage sagerne.

De to kommuner indbragte Vejdirektoratets afgørelser med påstand om, at Vejdirektoratets afgørelser skulle ophæves og hjemvises til fornyet behandling i Vejdirektoratet.

Det fremgår af Østre Landsrets dom, at opstillingen af containere og byggemateriel i samtlige sager er sket til brug for bygge-, istandsættelses- eller renoveringsarbejder på ejendomme beliggende i tilknytning til vejarealet, og at arbejderne i alle tilfælde er udført af professionelle byggefirmaer, entreprenører mv. efter aftale med facadeejerne, der blandt andet omfatter ejer- og andelsboligforeninger. Desuden er ansøgningerne om tilladelse til opstillingen af containere mv. ikke indgivet af facadeejerne, men indgivet enten af byggefirmaet, entreprenøren mv. eller af et firma, der blandt andet driver virksomhed ved udlejning af containere til andre erhvervsdrivende.

De to kommuner mente, at landsretten ved vurderingen af lovligheden skulle tage stilling til, om vejlovens § 80, stk. 2, er en lovfæstelse af gældende ret, eller om den reelt indebærer en skærpeelse. Derudover skulle landsretten tage stilling til, om betingelsen om et 'forretningsmæssigt øjemed' indebærer, at kommunerne ikke kan

tage betaling for opstilling af containere i de konkrete sager, og om facadeejerne har en særlig ret, der i sig selv er til hinder for, at kommunerne kan opkræve betaling for opstilling af containerne.

Kommunerne henviste til, at de i mange år havde opkrævet betaling for opstilling af containere i de beskrevne situationer, uden at det havde givet anledning til klager eller påtale. De gjorde også gældende, at forarbejderne ikke var udtryk for, at der skulle ske en skærpeelse i forhold til praksis. KL, der indtrådte i sagen til støtte for de to kommuner, oplyste, at det hverken var aftalt eller lå i forhandlingerne om vejloven, at den nye hjemmel i § 80, stk. 2, ville medføre mistede indtægter for kommunerne, og at KL ville kræve en ny forhandling med forventning om økonomisk compensation, hvis landsretten nåede frem til en afgørelse, der ville medføre mistede indtægter.

De to kommuner mente desuden, at opstillingen af containerne lå ud over facadeejernes almindelige (vederlagsfri) ret til råden over tilstødende vejarealer. Grundejerne må også antages at have en privatøkonomisk - og i mange tilfælde utvivlsomt forretningsmæssig - interesse i, at containerne anbringes på kommunens vejareal fremfor mere omkostningsfulde alternativer, som kunne være anbringelse af containere i ejendommens gård, eller udnyttelse af ejendommens indendørs arealer til oplag af materialer eller mandskabsfaciliteter i byggeperioden.

Grundejeren har en selvstændig og »



egentlig forretningsmæssig interesse i, at containerne anbringes på kommunens vejareal i de tilfælde, hvor der er tale om en erhvervsjendom, og hvor det må forventes at ville påvirke ejendommens driftsregnskab negativt i form af øgede udgifter eller reducerede indtægter, hvis der skulle findes et alternativ til at placere containerne på vejarealer.

Østre Landsrets dom

Ifølge landsretten er spørgsmålet i sagen, om udnyttelsen af vejarealerne kan anses for at være sket i et forretningsmæssigt øjemed efter vejlovens § 80, stk. 2, når der er tale om bygge-, istandsættelses- eller renoveringsarbejder på ejendomme beliggende i tilknytning til vejarealet, og om Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune således var berettigede til at opkræve betaling for opstillingen af containere mv. på vejarealerne.

Landsretten bemærker herefter:

Ifølge lovforarbejderne til lov nr. 1520 af 27. december 2014 blev der med bestemmelsen i § 80, stk. 2, indsat udtrykkelig hjemmel for vejmyndigheden til at opkræve betaling for råden over vejarealet til andre formål end trafikale - fx opsætning af reklameskilte på vejarealet, og bestemmelsen lovfæstede administrativ praksis. Lovforarbejderne indeholder ikke i øvrigt en beskrivelse af, hvad der skal forstås ved udtrykket 'et forretningsmæssigt øjemed'. Landsretten finder, at det afgørende efter bestemmelsen i tilfælde som

de foreliggende må være facadeejerens formål med udnyttelsen af vejarealet i relation til den pågældende ejendom. Opstilling af containere eller byggemateriel til brug for bygge-, renoverings- og istandsættelsesarbejder på ejendommen, der udføres som led i facadeejerens almindelig råden over ejendommen, kan ikke anses for udnyttelse i forretningsmæssigt øjemed.

Endvidere finder landsretten, at det i den forbindelse er uden be-

tydning, om arbejderne udføres af facadeejereren selv eller af en erhvervsdrivende efter aftale med denne. Det er ligeledes uden betydning, hvem der indgiver ansøgningen om tilladelse. Det forhold, at facadeejereren måtte være en andelsboligforening, kan heller ikke i sig selv medføre, at udnyttelsen sker i et forretningsmæssigt øjemed. Landsretten bemærker, at det ikke derudover er gjort gældende, at opstillingen af containere mv. skulle være sket til brug for facadeejerens erhvervs-mæssige virksomhed.

Det anførte i lovbemærkningerne til vejlovens § 80, stk. 2, hvorefter bestemmelsen lovfæster administrativ praksis, kan ikke føre til en anden vurdering. Landsretten bemærker herved, at den administrative praksis, som tilsigtes lovfæstet, ikke nærmere er beskrevet i lovforslaget. Den omstændighed, at Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune gennem en længere årrække forud for lovens vedtagelse har opkrævet betaling for opstilling af containere i tilfælde som de foreliggende, kan ikke i sig selv begrunde, at kommunerne er berettiget hertil i medfør af vejlovens § 80, stk. 2.

Østre Landsret konkluderer således, at der ikke er tale om udnyttelse i forretningsmæssigt øjemed, hvis en container opstilles til brug for bygge- renoverings- og istandsættelsesarbejder på ejendommen som led i grundejerens almindelige råden over ejendommen. Det er ikke afgørende, at grundejeren selv udfører arbejdet, og det er heller ikke afgørende, om det er grundejeren, der har søgt om tilladelse til opstillingen.

Endelig er det uden betydning, at det fremgår af forarbejderne, at § 80, stk. 2, er en lovfæstelse af administrativ praksis. Det skyldes blandt andet, at lovforslaget ikke indeholder en nærmere beskrivelse af den administrative praksis, som skulle lovfæstes.

(Østre Landsrets dom er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen som UFR 2020.3283 H)

Vidensdeling

Hvis du har en afgørelse, dom eller lignende, som du synes, at andre skal have kendskab til, så send den til rag@le34.dk. ●

Har du styr på dine GRØNNE OMRÅDER?



Med KortViser Grøn Pleje får du nemt og hurtigt overblik over dine veje og grønne arealer, og du får:

- ▶ En samlet løsning, du kan tilgå både i marken og på kontoret.
- ▶ En platform, du kan bruge til planlægning, udvikling, sikring og vedligeholdelse af dine veje og grønne arealer.
- ▶ En løsning, du kan anvende til registrering, mængdeopgørelse, daglig driftsstyring, stikprøvekontrol, udbudsmateriale i forbindelse med udlicitering m.v.

Vil du vide mere?
Rekvirer vores brochure
på tlf. 63 13 68 00



LIFA A/S · Odense S · Tlf. 6313 6800 · lifa.dk

Middelfart · Vissenbjerg · Kerteminde · Kolding
Aarhus · Vejle · Fredericia · København